

Карпук І. М., Бондаренко К. А.,

здобувачі вищої освіти обліково-фінансового факультету,

Миколаївський національний аграрний університет

Науковий керівник – **Сіренко Н. М.**, д. е. н, професор,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЧИ ВНУТРІШНЬОВИРОБНИЧА (УПРАВЛІНСЬКА) БУХГАЛТЕРІЯ?

З огляду на поставлену проблему, зазначимо - ми розрізняємо бухгалтерський облік як науку та галузь практичної діяльності людини. Бухгалтерський облік є функцією управління, котра в економіці інноваційного розвитку та знань, набуває домінуючої ваги. Це у свою чергу вимагає змінити ті завдання, котрі ставляться до нього та функції, що він виконує. Це є вихідною точкою, від котрої залежить подальша його доля та застосування у вище окресленому полі.

Маючи власну теорію бухгалтерський облік як наука направлений практикою діяльності суб'єктів господарювання на виконання завдань суспільного характеру та внутрішньовиробничого (управлінського) змісту. Його визначеність характеризується невизначеністю господарської практики та ризиків діяльності.

Досліджуючи вищенаведені питання, ми переконані, що поділ бухгалтерського обліку на науку із власною теорією та на галузь практичної діяльності із своєю методикою, методологією та організацією, є оправданим та відповідає його призначенню. Для того, щоб провести чітку межу між бухгалтерським обліком як наукою і як галуззю практичної діяльності, варто встановити спільні риси та відмінності, а відтак - визначити точку розмежування його як науки та практики.

На нашу думку, таку межу слід встановити на основі філософських понять про головні форми буття науки та практики. Для аналізу варто застосувати основні філософські форми буття науки як отримання наукового знання, подальше об'єднання знань в систему, дослідження науки як соціального інституту та області людської діяльності. Основні форми буття як практики відтак складатимуть праця та матеріальне виробництво, видозміна соціального буття через соціальну дію та можливість проведення певних експериментів (у тому числі наукових). Розглядаючи вищезазначені форми буття потрібно виокремити їх об'єкт, предмет, метод, завдання, функції та значення.

Бухгалтерський облік як науку та галузь практичної діяльності людини. Прихильники поділу обліку на фінансовий та управлінський вважають, що перший направлений на задоволення зовнішніх потреб суб'єктів господарювання, формування різних видів звітності за призначенням та цільовим направленням, а відтак здатний задовольняти вимоги, що визначені інституційним середовищем його існування. Окремі науковці вказують, що він у першу чергу визначає показники діяльності, котрі підлягають до перевірки контролюючими органами. Визначальна характеристика управлінського обліку – внутрішні цілі підприємства, відсутність чіткої регламентації та власні «ноу-хау» у його веденні. Зважено віддаючи належне науковим таким думкам, ми вважаємо, що для бухгалтерського обліку як науки, галузі знань та практичної діяльності людини, не має підґрунтя для поділу на фінансовий та управлінський (та й подальших інших). Це моє судження виходячи із наступного. Наука - це певна окреслена система знань, що постійно розвивається у динаміці. Вони відтворюють наявні чи встановлюють нові факти в суспільстві і природі з метою пояснення та подальшого використання їх у житті.

Слід виділити характерні особливості, які відрізняють науку бухгалтерський облік від інших наук:

- 1) є комплексною наукою, яка може бути віднесена до спеціальних, функціональних наук;
- 2) має свій предмет, метод дослідження та його елементи;
- 3) має свої об'єкти, перелік яких розширюється в плині часу;
- 4) має активну направленість на практику; 5) має розвинену систему наукових теорій;
- 6) має інваріантну природу.

Проте, бухгалтерський облік - одна із небагатьох галузей знань, становлення і піднесення яких великий відрізок часу опиралося лише на практику і не мало власної, чітко розробленої теорії. Теорії бухгалтерського обліку, яку можна назвати наукою, не більше двісті років. Отже, виходячи із функцій та завдань бухгалтерського обліку у системі управління, практична діяльність бухгалтера направлена на формування та прикладного використання в управлінні двох масивів інформації – фінансової та управлінської. Місце їх створення – фінансова та управлінські бухгалтерії як галузі практичної діяльності, місце безпосередньої роботи бухгалтера.

Бухгалтерський облік виконує домінуючу роль в загальній системі управління. Він цілісний у своїй сутності як галузь наукових знань. На практиці

ж існує його поділ на бухгалтерії (фінансову, управлінську), що зумовлено завданнями та функціями, котрі він виконує.

Управлінська (внутрішньовиробнича) бухгалтерія це перш за усе суміщення в собі інформаційного масиву знань та виробничих функцій фінансової бухгалтерії, економічного й фінансового аналізу та фінансового менеджменту. Таке поєднання дає можливість формувати адміністративну стратегію діяльності та повністю забезпечувати злагоджений цикл процесу управління. Для її цілей використовується калькулювання собівартості, визначення вартісних показників, алгоритмізація облікового процесу, моделювання усіх господарських процесів, розробка й використання комплексу економіко-математичних та статистичних методів аналізу.